Skjønnheten og udyret - Diamond Edition [2 DVD]

Skjønnheten og udyret - Diamond Edition [2 DVD]

Skjønnheten og udyret var en slags eksamen for de "nye" filmskaperne hos Disney.
Etter noen feiltrinn på 80-tallet, satt denne som et skudd og banet vei for ytterligere suksesser.

Beauty and the Beast
Kirk Wise, Gary Trousdale
Walt Disney Pictures
1991
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Letterbox (1,85:1)
Dolby Digital 5.1
91 min.
2

6

Belle du jour

Disneys
Skjønnheten og udyret markerer et skille i selskapets historie. Filmen om den skjønne Belle som forelsker seg i udyret, hadde ligget til utvikling helt siden onkel Walts dager, men det var først med Jeffrey Katzenberg ved roret for animasjonsavdelingen og "the nine old men" ute av døra, at filmen tok form. Prosjektet var opprinnelig tenkt som en satelittproduksjon i England etter suksessen med
Who Framed Roger Rabbit? (1988), men den opprinnelige regissøren, briten Richard Purdum, maktet aldri å få prosjektet skikkelig på beina. Prosjektet ble flyttet tilbake til USA, hvor Disneys animasjonsavdeling lå nede med brukket rygg og hadde blitt flyttet ut av animasjonsbygningen som Disney selv etablerte i glansdagene og plassert i en gammel lagerbygning. Her skulle Katzenberg, som egentlig ikke likte animasjon, realisere en historie som så langt viste seg nærmest umulig å oversette til animasjon. Det så ikke lovende ut, men så skjedde det noe.

Katzenberg, med hjertet hos realfilmen, hyret inn Linda Woolverton som manusforfatter, noe som ikke hadde skjedd før hos Disney - her var det "storymen" som alltid ledet fremdriften av historiene. Regissør Purdum, ble erstattet med debutantene Kirk Wise og Gary Trousdale - et radarpar som skulle begå flere suksesser for Disney og Trousdale gikk siden over til DreamWorks og fortsatte suksessen der. Videre ble låtskriverduoen Howard Ashman og Alan Menken hyret til å fortsette suksessen fra
Den lille havfruen (1989) og utviklet
Skjønnheten og udyret til en rendyrket musikal. Og viktigst av alt ble et drømmeteam av Disneys nye animatører samlet til å ta grep om filmen. Teamet skulle vise seg å bestå av de som skulle komme til å danne ryggraden i Disneys animasjonsavdeling de neste tiårene med Andreas Deja, Will Finn, Mark Henn og Glen Keane i spissen. Resultatet ble en av de beste nyere animasjonsfilmene fra Disney og den første til å bli nominert til Oscar for beste film.

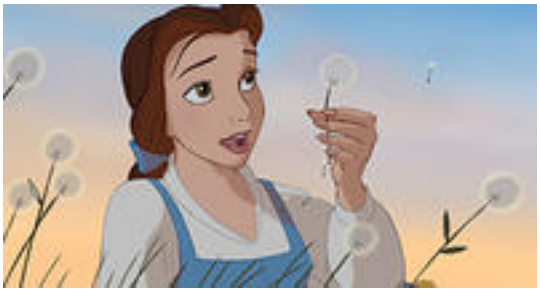

Skjønnheten og udyret begynner med historien om prinsen som er blitt forvandlet til udyr og dømt til å leve i et forhekset slott sammen med tjenerstanden som også er forvandlet til levende møbler og husholdningsutstyr. Dersom udyret ikke finner noen å elske og blir elsket tilbake innen han fyller 21 år, vil han forbli et udyr til evig tid. Historien fortsetter så noen år frem i tid hvor den skjønne Belle bor i en liten landsby sammen med oppfinnerfaren sin. Belle er utsatt for stadig beiling fra landsbykjekkasen Gaston, men enn så lenge har hun greid å unnslippe frieriene hans. Et av farens håpløse prosjekter sender ham dypt ut i skogen hvor han forviller seg inn i slottet til udyret og oppdager den forheksede tjenerstanden. Her blir han fengslet, men hesten hans unnslipper og geleider siden Belle tilbake til slottet. Belle tilbyr udyret å bytte, slik at hun blir satt i fengsel mot at faren slipper fri. Motvillig går udyret med på avtalen og dermed starter utviklingen av forholdet mellom Belle og udyret. Kan kjærligheten overvinne de åpenbare forskjellene mellom skjønnheten og udyret?

Det er en forholdsvis innviklet historie som fortelles i
Skjønnheten og udyret og det er forståelig at Disney strevde med å finne de rette grepene. Et avgjørende valg for suksessen til denne versjonen, er grepene som ble tatt ved å koble på manusforfatter Woolverton og blant annet inkludere de forheksede tjenerne som humoristiske "sidekicks" - disse bidrar til å gjøre den ellers ganske stillestående historien mer levende og visuelt interessant. Suksessformelen ligger også i valget om å løse filmen som musikal. Sangnumrene fungerer meget godt i fremdriften av historien og Howard Ashman og Alan Menken gjør en strålende jobb ved å tilføre både humor og følsomhet i den musikalske utformingen. Dessverre døde Ashman rett før premieren på filmen og rakk aldri å oppleve den overveldende suksessen. Filmen fikk aldri Oscar for beste film, men vant for både beste beste filmmusikk og for beste originalsang (
Beauty and the Beast -
Be Our Guest var også nominert).

Animatørene sitter også med en av nøklene til suksessen som
Skjønnheten og udyret oppnådde. Den nye generasjonen animatører hos Disney hadde gått en hard skole gjennom en rekke dårlig mottatte langfilmprosjekter; så som
Taran og den sorte gryte (1985),
Mesterdetektiven Basil Mus (1986) og
Oliver & gjengen (1988). Da animasjonsavdelingen ble flyttet ut av Disney-eiendomen virker det som om gjengen som skulle realisere filmen ble mer sammensveiset og ennå mer oppsatt på å vise hva de kunne utrette. Bare den innledende sekvensen, med kamera som beveger seg gjennom en skog inn mot et magisk slott, bringer løfter om en film som går i fotsporene til de

klassiske Disney-filmene, men det blir straks åpenbart at denne nye generasjonen filmskapere ønsker å strekke strikken lengre enn sine forgjengere. Etter en stilisert åpningssekvens hvor premissene for historien legges, åpenbarer landsbyen til Belle seg i all sin prakt. Filmen greier også på overbevisende vis å kombinere objekter utformet digital 3d med de ellers 2d-animerte karakterene, så som i den overveldende dansescenen mellom Belle og udyret i en av slottets saler.

Den noe tørre historien løftes til komiske høyder takket være de mange slagferdige karakterene blant slottets forheksede tjenerstand. Angela Lansbury gjør en herlig innsats som den noe pripne tekannen, mens avkommet i form av en tekopp er akkurat så sukkersøt som bare barn får til. David Ogden Stiers er korrektheten selv som klokken Cogsworth, mens Jerry Orbach gjør lysestaken Lumiere med bravur. Det som ikke fungerer like godt i filmen er bihistorien hvor kjekkasen Gaston (Richard White) fortsetter sin evige jakt på å få Belle som sin hustru. Denne noe klisjépregede fremstillingen av Gaston og hans kumpaner blir trøttende etterhvert og man mister interessen for hans videre skjebne etter som forholdet mellom Belle og udyret utvikler seg.

Samlet sett er
Skjønnheten og udyret en meget god film - blant de aller beste av Disneys nyere produksjon. Jeg er ikke spesielt glad i Disneys nyere musikaler, men Howard Ashman og Alan Menken løfter virkelig filmopplevelsen med sine sangnumre. Jeg rangerer en låt som
Be Our Guest helt i toppen blant Disneys låtklassikere sammen med
When You Wish Upon a Star og
I Got No Strings (
Pinocchio) eller
The Bare Necessities (
Jungelboken). Tematikken i filmen er dessuten så innholdsrik at den både vil engasjere de yngste med sang og spenning, og foreldregenerasjonen med den underliggende problemstillingen om å se mennesker for hva de virkelig er utover deres ytre eller at motsetninger tiltrekker hverandre. Uansett hvilken kategori du havner i - er
Skjønnheten og udyret vel verdt et nytt besøk.

Utgivelsen:

Skjønnheten og udyret gis ut i serien Diamond Edition, og Disney har virkelig lagt seg i selen. Bilde- og lydbehandlingen er førsteklasses. Nå er i restaureringsoppgaven for
Skjønnheten og udyret like omfattende som hos
Snehvit (1937) eller
Pinocchio (1940), men Disney skal likevel ha skryt for en meget god utgivelse. Bildet presenteres i 16:9 letterbox (1,85:1) og er så godt som prikkritt. Puristene vil debattere om bildeutsnittet som

presenteres her er korrekt - originalfilmen ble lansert i 1,66:1 - men i mine øyne er overgangen til 16:9-formatet gjort med omhu.

Ekstramaterialet på denne doble DVD-utgaven er imponerende. Filmen presenteres i tre forskjellige utgaver - originalfilmen, filmen med kommentarspor og filmen med singalong-teksting. Kommentarsporet er med filmens regissører Kirk Wise og Gary Trousdale, produsent Don Hahn og komponist Alan Menken. En hyggelig affære som har vært tilgjengelig på DVD tidligere.

Høydepunktet blant ekstramaterialet er den timeslange dokumentaren som tar for seg alle tenkelige aspekter ved produksjonen. En virkelig imponerende titt bak kulissene på denne produksjonen med nye intervjuer med de aller fleste av nøkkelpersonene, inkludert regissørene, produsentene og Jeffrey Katzenberg. Dokumentaren dekker også hvordan filmen ble ferdigstilt mens Howard Ashman ble stadig sykere og til slutt døde rett før premieren. En rørende avslutning på en flott dokumentasjon av en viktig film i den nyere Disney-sagaen.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 26.10.10

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Trailer Skjønnheten og udyret - Diamond Edition:

Ja
Beauty&Beast_cover;